

УДК 81'373:572

Тарасенко К. В.¹, Кононова В. В.²

¹ канд. філол. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. ГФз-311м НУ «Запорізька політехніка»

ЛЕКСИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТЕКСТІВ АНТРОПОЛОГІЧНОЇ ТЕМАТИКИ

Текст антропологічної тематики з лексичної точки зору є явищем, яке, безсумнівно, варте наукової уваги. Це зумовлено, насамперед тим, що його жанрова парадигма має гетерогенний характер: він поєднує в собі риси і наукового тексту з огляду на точність, інформативність, логічність та об'єктивність; і науково-популярного тексту, де фактаж розбавлено наближеними для рівня розуміння читача текстовими пасажами пояснювального характеру; і культурологічного, публіцистичного або ж соціологічного тексту, де наявні текстові пасажі відповідної тематики та стилістики.

Звичайно, що лексична специфіка залежить від типу та виду конкретного тексту. Нами було проаналізовано збірку британської антропологині К. Фокс «Watching the English» (2004) [1], переклад якої виконала М. Госовська у 2018 році. Приклади з англomовного варіанту тексту наведено в цих тезах.

Для аналізованого тексту притаманним є насиченість термінами та словосполученнями. Англomовні терміни текстів антропологічної тематики поділяються на однокомпонентні та багатокомпонентні або складені. До однослівних термінів відносяться прості або непохідні (однокореневі): *courtship, dancing, divination, education*; похідні, утворені від однокореневих

слів і афіксів: *etiquette*; складні, що мають у своєму складі не менше двох коренів: *bodily adornment*. До багатокомпонентних або складених термінів відноситься термін *postnatal care*. Терміни та терміноодиниці є одним з головних текстотвірних чинників, що репрезентують когнітивний потенціал, інформаційну насиченість та оптимальність мовної форми (точність, однозначність розуміння інформації).

Текстові пасажі аналізованої розвідки К. Фокс також рясніють характерними для тексту антропологічної тематики риторичними запитаннями (*what is Englishness?*), метафоричними висловлюваннями (*any «snapshot» of English behaviour*), певною діалогічністю стилю, коли авторка нібито розмовляє із потенційним реципієнтом розвідки, спонукаючи його до певної співучасті, «проникнення» в текст та, водночас, переформатуючи строгий стиль наукового тексту в науково-популярний.

До речі, жанрова парадигма таких текстів є доволі розлогою: це залежить і від особистості автора/авторки, і від прагматичної мети такого типу текстів та інших факторів.

За тематичним критерієм діапазон лексики є напрочуд широким, він включає в себе і абстрактні поняття (*food, culture, behaviour, weather, conversation*), і назви продуктів харчування та їжі (*strawberry, apricot, pasta, marmalade, egg, sausage, tomato*), і реалії (*English curry, Serrano ham, fish and chips*), і назви ритуалів та звичаїв, пов'язаних, приміром, з їжею (*knife-holding rule, pea-eating rule, port passing rule*) або ж іншими сферами життя (поведінка англійців, традиції, звичаї, повсякденність та буденність тощо).

Аналіз лексичних особливостей текстів антропологічної тематики свідчить про поєднання в одному текстовому просторі впливу різних стихій: по-перше, науковий характер тексту із притаманними йому точністю, логічністю та системністю зумовлює наявність великої кількості різних термінів та терміносполучень; по-друге, комунікативний, діалогічний характер тексту зумовлює як широкий тематичний діапазон (абстрактні поняття, ритуали, реалії та ін.), так і есеїстичність, діалогічність (риторичні запитання, метафори та ін.). Така амбівалентність і зумовлює подальші дослідницькі перспективи як-от: визначення жанрової приналежності таких текстів, розробка алгоритму їхнього перекладу українською мовою та інші філологічні цікавинки, що варті наукових рефлексій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Fox, K. *Watching the English [Text]* / K. Fox. – London : Hodder & Stoughton, 2004. –559 p.